

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/187909,Kalendarium-Operacja-Ostra-Brama-7-lipca-1944-r.html>
19.05.2024, 20:24

Kalendarium: Operacja „Ostra Brama” - 7 lipca 1944 r.

INSTITUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Człowiek w Ryzyku

1944

79.
rocznica
operacji
Ostra
Brama

INSTITUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Człowiek w Ryzyku

1944

79.
rocznica
operacji
Ostra
Brama

W ramach Akcji „Burza” dowództwo Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej postanowiło przeprowadzić działania mające na celu zdobycie Wilna przed przybyciem tam jednostek Armii Czerwonej. Działania te miały na celu wystąpienie w roli „gospodarza” wobec jednostek sowieckich a także podkreślenie polskości Wilna i całej Wileńszczyzny.

Pomysłodawcą operacji był mjr Maciej Kalenkiewicz ps. „Kotwicz”- „cichociemny”, a

wcześniej, w 1939 r. podwładny mjr „Hubala”.

Bezpośrednim dowódcą operacji był Komendant Wileńskiego Okręgu Armii Krajowej ppłk Aleksander Krzyżanowski ps. „Wilk”.

Na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie Armia Krajowa dysponowała do 18 tys. zmobilizowanych żołnierzy AK jednak tylko część z nich wyznaczono do zdobycia Wilna. Nie wszystkie oddziały zdołały też dotrzeć na czas w wyznaczone miejsca zbiórek.

Oddziały AK podzielono na pięć zgrupowań, w walkach mieli też wziąć udział członkowie AK z samego Wilna.

Operacja rozpoczęła się 7 lipca 1944r. w godzinach wczesno porannych., ok. 4 tys. żołnierzy AK uderzyło na miasto z kierunku południowo-zachodniego, wsparło ich dodatkowo kilkuset AK-wców z miasta Wilna. Około południa pod Wilno dotarły już oddziały Armii Czerwonej, które stopniowo wzmacniane rozpoczęły atak na miasto współdziałając z oddziałami Armii Krajowej.

Miasto, które Hitler planował zamienić w twierdzę zostało opuszczone przez resztki garnizonu niemieckiego 13 lipca 1944 r.

Wkrótce po zajęciu miasta, które zdobyto przy wydatnej pomocy Armii Krajowej Sowieci rozpoczęli likwidację jednostek AK, żołnierzy i oficerów rozbijano, a następnie wcielano do armii gen. Berlinga lub w razie odmowy umieszczano w obozach min. w Kałudze gdzie uwięziono ok. 6 tys. żołnierzy AK.

Sam dowódca Wileńskiego Okręgu Armii Krajowej ppłk Aleksander Krzyżanowski ps. „Wilk” został zaproszony 17 lipca na spotkanie z sowieckim gen. Iwanem Czerniachowskim, a następnie podobnie jak wielu jego podwładnych zdradziecko aresztowany i uwięziony.

Autor: Waldemar Tyszuk